

Eesti mereala planeering

Lähteseisukohtade (LS) ja mõjude hindamise väljatöötamise kavatsuse (VTK) piirkondlik avalik arutelu. Merekultuuri ja selle väärtuste kaardistamine

Toimumise aeg: 05.06.2018

Toimumise koht: Toila SPA

Osalejate nimekirjaga tutvumiseks võtta ühendust planeeringu koostamise korraldajaga.

Päevakava:

1. Sissejuhatus. Moderaator Aleks Lotman
2. Mereala planeeringu protsessist. Anni Konsap Rahandusministeeriumi planeeringute osakond
3. Planeeringu lähteseisukohtade tutvustus. Pille Metspalu OÜ Hendrikson&Ko
4. Mõjude hindamise VTK tutvustus. Riin Kutsar OÜ Hendrikson&Ko
5. Portaali ja veebirakenduse tutvustus. Pille Metspalu OÜ Hendrikson&Ko
6. Arutelu.
7. LS ja mõjude hindamise VTK osas laekunud seisukohtade ja vastusseisukohtade lühitutvustus. Anni Konsap Rahandusministeeriumi planeeringute osakond
8. Planeeringu edasised sammud ja tegevused. Anni Konsap Rahandusministeeriumi planeeringute osakond.
9. Merekultuuri väärtuste kaardistamisest. Sissejuhatus rühmatööle. Ann Ideon OÜ Hendrikson&Ko
10. Rühmatöö
11. Rühmatöö kokkuvõte.

Avaliku arutelu ning rühmatöö läbiviimist modereeris Aleks Lotman.

Pille Metspalu planeeringu lähteseisukohtadest

Küsimus/kommentaar (K): Kas vaatate läbi ka merehoovused ja rannapurustused?

Pille M: Teemaga tegeleme, alusinfona on mereprotsessid teada. Lisame info kaardirakendusse.

K: Kuidas on riigikaitse ja majandustegevuse konfliktsituatsioonidega – nt mere tuulepargid, juurdepääsud?

Pille M: Teame, et probleeme esineb. Korraldame ametkondadega ühiseid koosolekuid teemade läbiarutamiseks. Vastust, kuidas teemasid lahendame, hetkel ei ole, teemad selguvad protsessi käigus.

Moderator: Planeeringus mõningaid asju saab reguleerida, mõnes valdkonnas planeering kajastab olemasolevat olukorda. Riigikaitse on üks nendest, kus planeering jõuliselt reguleerida ei saa.

Pille M: Planeering kõiki teemasid ei saa lahendada ja konflikte leevendada.

K: Oluline, et teemad ja konfliktid on planeeringus ära märgitud, lahendus võib tulla hiljem. Tehnoloogia areneb, need lokaatorid, mis täna häirivad, homme võibolla ei häiri.

K: Kas on võimalik välja töötada meetmeid merereostuse vältimiseks? Olmereostus, mis tuleb jõgede ja merre suunduvate veekogude kaudu, kuidas seda piirata?

Pille M: Planeering on suunaandjaks, KSH tulevad üldised meetmed.

Riin K: Me saame tuua välja üldised meetmed. Maismaalt tulenevatele mõjudele meetmeid ja suuniseid ei määra. Tegeleme merel toimuvate tegevuste ja nendega kaasnevate mõjudega.

K: Nt II maailmasõjas uputatud reostus.

Moderator: Eesti vetesse keemiarelva ei ole uputatud. Merepõhja uuringuid ei tehta, kasutatakse olemasolevaid andmeid. On merestrategia ja veemajanduskavad, millega tuleb arvestada.

K: Probleem on selles, et igal ministeeriumil on oma arengukava ja strateegia ja need ei haaku.

Moderator: Jah, see on probleem.

Anni K: Selles planeeringus tegeleme inimtegevuste ruumilise kavandamisega.

K: Kui planeerime sinimajandust ja ei suuda ära märkida, et tuleb vähendada vee reostuskoormust, mis tuleb maismaalt, mida me siis planeerime?

Moderator: Maismaalt tulenevat reostust on õnnestunud piirata viimase 20. a jooksul. Planeeringus võib selle probleemi uuesti ära märkida, aga dokumendid, mis seda reguleerivad, on teised.

Pille M: Planeeringu elluviimise tegevuskava koondab kokku erinevad murekohad. Kõik probleemid, mida ei saa planeeringuga lahendatud, saavad tegevuskavva kirja.

K: Kas märgitakse planeeringus ära kalade kudealad, veealune rohevõrgustik? Kuidas on tagatud nende säilimine ja kaitse?

Riin K: Kaitsealade võrgustik kaardistatakse. Esmalt kaardistatakse olemasolev olukord, et saaksime planeerida.

Eleri K: On koostatud mitmed alusanalüüsid, vaatasime ka kalade kudealade paiknemist. Maaeluministeeriumi poolt tellitud uuring kajastab teavet räime kudealade kohta. Eesti territooriumil kudevate kalade kudealadest enamus asuvad madalas meres, kus olulisi tegevusi ei kavandata.

K: On kudeala Narva lahes, kus toimub ka kaadamine. Kuidas suudetakse tagada kalavarude säilimine ja taastumine?

Eleri K: Kaadamine on viimane variant, seda tehakse harva ja selleks on vaja vee-erikasutusluba. Selle raames hinnatakse ka mõju keskkonnale. Vajadusel saab kaadamise aega piirata, et heljum ei kanduks koele. Meetmed on olemas, neid kasutatakse.

K: Narva-Jõesuu muul on hävinud, 80ndatel kandus rand merre. Sellepärast ka küsimus merehoovuste kohta, kuna väikesadamad on probleemsed - Narva-Jõesuu, Toila, Purtse. Jahiga merele ei saa. Kui ettepanekuid riigi tasandil ei ole, ei ole KOVdel võimekust neid lahendada.

Moderator: Olemasolev teave KSH dokumenti koondatakse. Täiendavaid uuringuid ei tehta. Tegevuste ruumilisel kavandamisel olemasolevate dokumentidega ka arvestatakse. Pärnu puhul nt tehti ettepanek kaadamine siselahest välja viia. Planeering on avatud protsess. Tehke vastavad ettepanekud, nt kaadamisalade üleviimiseks.

K: Peaks toimuma kontrollitud kaadamine, viia sinna, kus on selleks ettenähtud kohad. KOVdel kontrolliks raha ei ole, see sodi, mis alamjooksul koguneb, paiskub kudealadesse. Kui riiklikult kontrollitakse ja tehakse need puhtaks, oleks reostus oluliselt väiksem.

Moderator: Kaadamine vajab vee erikasutusluba.

Eleri K: Kas jõe suuet on vaja süvendada, selles on küsimus?

K: Nt Narva jõgi on alamjooksul umbes, jõe suue on vaja hoida korras. Silmu varud on ohus.

Moderator: See silmu ei kahjusta, et jõgi on jäänud süvendamata. Tagasi tulles rannikuprotsesside juurde. Pärnu osas otsustasime, et loodusega ei võitle. See on planeeringu raames vajalik otsustada, kas Virumaa rannas on vaja ranna kindlustamine.

Anni K: Selle valdkonnaga tuleb arvestada, kuid looduslikke protsesse ei saa planeerida. Kui markeerime, et tuleb sadam, tuleb vajadusel koostada enne alusuuringud.

Riin K: Planeeringu eesmärk on kavandada merealaga seotud tegevusi ja neid me vaatame protsessi jooksul.

Riin Kutsar mõjude hindamise VTKst

K: On hästi uuritud merealad Pärnu lõunaosas, Hiiumaa ja Saaremaa osas, põhjarannikul kuni Lääne-Virumaani välja. Lääne- ja Ida-Virumaa osas, Vergist Narva-Jõesuuni, ei ole mingeid uuringuid tehtud. Kas olemasolevaid uuringuid kohandate meie aladele?

Anni K: Merebioloogid on teisel arvamusel. Narva lahe ja idapoolse osa kohta on ka uuringuid tehtud. Me loome planeeringulahenduse olemasoleva info põhjal ja markeerime nõ lüngad. Kui selgub lünk, ei saa me lõplikku otsust mingi tegevuse kohta planeeringuga anda. Tegevuse lubamiseks tuleb enne läbi viia uuringud ja siis saab anda tegevusloa.

Pille M: Lisame portaali info olemasolevate ja kasutatavate uuringute, sh alusandmete kohta.

Merje F: Kõik Keskkonnaministeeriumi ja Maaeluministeeriumi poolt tellitud uuringud on olemas ministeeriumite kodulehel. Aastakümneid on kalastikku uuritud, uuringutega tegelenud inimesed on ka planeeringu töörühma liikmed.

K: Kui meie alad on nõrgemalt uuritud, kas saab siis tuua piirkonna kohta teiste piirkondadega võrdväärseid väljundeid? Ka meie rannikuala väärrib suuremat tähelepanu.

Riin K: Uuringute vajadus saab markeeritud.

K: Mis need indikaatorid on (*tervisemõjude hindamise osas*)?

Riin K: Indikaatoreid ei ole selles etapis veel välja töötatud, selgub ja täpsustub edaspidises protsessis.

K: Teie hindate merd, aga Narva-Jõesuus tegeletakse männimetsa raiega. Tegemist on koosmõjuga. Kui ühe komponendi ära võtad, koosmõju kaob.

Riin K: Me vaatame erinevaid teemavaldkondi ka koos, kui mereala täpsusaste lubab seda vaadata.

K: Selleks ajaks on probleem juba lahendatud.

Moderator: Mis puutub metsa, protestige Keskkonnaametile, kes on pädev asutus raiet reguleerima. Kõik on kõigega seotud, aga planeering ei ole siin peamine mõjutaja.

K: Koostatav dokument ei tohiks olla riiulidokument. Ministeeriumid ei suuda kokkulepet leida. Mis see Eesti mereriik on? Kui palju siin on väikelaevajuhtide lubasid? Kui paljud on Ontika pankrannikut veepealt näinud?

Moderator: See on hea, et aktiivselt kaasa mõtlete, esitage ka kirjalikult arvamusi ja ettepanekuid.

Arutelu

K: On arusaadav, et loodust planeerida ei saa. Põhjarannik, mis on unikaalne, on rannikuala mitte mereala, kuid meri ja rannik on tihedalt seotud. Selle kohta ei ole põhjalikke analüüse tehtud. Nt puistude mõju. Suure vihmaga tuli Toilas puistu alla. Kas rannikuosa, mis puudutab puistut, on analüüsi osa?

Pille M: Tegemist on maismaaga. See on küll tihedalt merega seotud, kuid me otse tegevusi maismaal reguleerida ei saa. Saame elluviimise tegevuskavas anda suuniseid, millega tuleb arvestada.

Anni K: Kaldapealse metsa väärtust ja olulisust rõhutati ka Harjumaal. Mereala planeering annab suuniseid ka üldplaneeringute koostamisele, millega tuleb rannikul toimetades arvestada.

K: On kohalike omavalitsuste üldplaneeringud, on kaitseala eeskiri. Kaitseala eeskiri on nagu dogma. Ehk vaadatakse kaine pilguga asjadele otsa, mereala planeering ehk annab uue hingamise.

Anni K: On asju, mida planeeringuga ei saa lahendada.

Moderator: Puud ja klint, see on keeruline teema. Klint alati mureneb, see on loomulik protsess. Kas puud aitavad siin kaasa, ei tea kindlalt väita. Võib mõjutada mõlemat pidi. Puu võib raskusega klindi kaasa kiskuda, kuid samal ajal võivad juured olla ka kinnituseks.

K: Oleneb, mis on seal all.

Regina R: Teame, et kus ei ole puid, langeb ka klinti. Kas mõjutegur on alt meri või ülevalt puut, ei ole teada. Mereala planeeringus saab välja tuua, mida on vaja uurida.

K: Kui klient läheb, tuleb hakata ka teed planeerima. Me ei saa öelda, et see ei ole meie asi. Meie kompetents lõpeb siin ära.

Moderator: Rannik ja meri on seotud, kuid direktiiviga seda ei reguleerita.

Anni Konsap laekunud seisukohtadest ja vastusseisukohtadest

K: Kas tegeletakse sellega, kus saab liikuda väikelaev ja kuhu võib paigutada võrgud?

Anni K: Pärnus nt oli teemaks võrgud ja surfamine.

K: Kas väikesadamate võrgustik ei ole paigas?

Anni K: On väikesadamate võrgustiku kontseptsioon, mis on ülevaatomisel.

Protokollis

Marika Pärn